

СІЛЬСЬКИЙ ТУРИЗМ ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ ТУРИЗМУ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Браславська Оксана Володимирівна

д.п.н., проф., завідувач кафедри
географії та методики її навчання

Рожі Інна Георгіївна

к.п.н., викладач кафедри
географії та методики її навчання

Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини
м. Умань, Україна

Анотація. У статті описано сільський туризм як особливу форму організації відпочинку в сільській місцевості, яка є комплексом культурно-просвітницьких і рекреаційних заходів. Охарактеризовано ефект від залучення людини до сільського способу життя та місцевих традицій, участі в процесі аграрної діяльності і тісного контакту з корінним населенням, догляду за домашніми тваринами, різноманітних спортивних розвагах, що є вагомим внеском для розвитку сільського туризму.

Ключові слова: сільський туризм, агросадиба, туризм, туристська діяльність, українське село.

Сучасна вітчизняна рекреаційна географія зосереджена на вивченні факторів, що формують потреби людей в рекреаційних послугах і, які класифікують за різними критеріями, рівнем життя людей, економіко-географічними особливостями процесів формування попиту; здійсненні аналізу туристського- рекреаційного потенціалу, територіальних

особливостей формування туризму в різних регіонах країни; сукупності факторів природно-кліматичного і соціально-економічного характеру, що визначають ефективність розвитку туризму в неоднорідних районах. У той же час, «рекреаційні ресурси – природні й антропогенні геосистеми, об'єкти та явища природи, які мають комфортні властивості, унікальність, історичну або художню цінність, оригінальність, естетичну привабливість, лікувально-оздоровчу значимість, споживчу вартість для рекреаційної діяльності й можуть бути використані з метою відпочинку та оздоровлення людей у певний час та за допомогою існуючих технологій і матеріальних можливостей. Отже, рекреаційні ресурси – природні й антропогенні геосистеми, об'єкти та явища природи, які мають комфортні властивості, унікальність, історичну або художню цінність, оригінальність, естетичну привабливість, лікувально-оздоровчу значимість, споживчу вартість для рекреаційної діяльності й можуть бути використані з метою відпочинку та оздоровлення людей у певний час та за допомогою існуючих технологій і матеріальних можливостей [1, с. 21].

Українське село має багаті історико-культурні ресурси, культурний колорит, самобутній побут, мальовничі ландшафти, які наділені сприятливими лікувально-рекреаційними ресурсами, здатністю відновлювати і розвивати духовні та фізичні сили людини. Українське село зосереджує в собі достатній індивідуальний житловий фонд та добрих і працьовитих людей. Водночас гострою проблемою багатьох сіл є нестача робочих місць [2, с. 40]. Сільський туризм – це якісно новий напрямок туристської діяльності, що включає конкретний комплекс послуг, а саме: здачу житла в найм, надання повного або часткового пансіону, розважальні послуги, демонстрацію етнічних традицій. У переважній кількості випадків ця діяльність є додатковою до

основного виду зайнятості. Ведення власного бізнесу на селі – заняття набагато

більш складне і відповідальне, ніж влаштуватися на роботу за наймом; вона

потребує наявності підприємницьких якостей, ініціативи, завзяття та

наполегливості, бажання бути залученим в робочий процес. Сільський зелений

туризм від інших напрямів туризму відрізняється тим, що, з одного боку,

сприяє захисту природи, підвищує екологічну культуру туристів-мандрівників, виконує просвітницькі функції, де туристи з почуттям відповідальності й

поваги ставляться до традиційних культур. З іншого – у всьому світі

збільшення відвідування туристами заповідних територій посилює

антропогенне навантаження на екосистеми заповідних місць, а отже, вимагає

впорядкованості й об'єднання зусиль представників влади, місцевих жителів і

самих туристів [3, с. 28]. Головною метою для сільських регіонів країни є

перехід до сталого розвитку шляхом створення гідних умов життя населення,

формування саморозвитку і самобутньої соціально-екологічної та економічної

територіальної системи, протидії антропогенного перевантаження і руйнування

ландшафту, збереження культурних цінностей, забезпечення довготривалого

використання природних ресурсів для сільського господарства, місцевої

промисловості, ремесел, туризму, рекреації та інших сфер господарської

діяльності.

Велику роль відіграє економічна складова галузі. Прийом туристів сприяє

вдосконаленню господарської структури, стимулює розвиток галузей, задіяних

в індустрії гостинності. Одночасно підвищується і загальний рівень життя

селян. Туризм сприяє оптимізації територіальної структури господарства, може

бути задіяний в економіці і дати нове життя тим селам і селищам, які раніше

вважалися депресивними, неперспективними для розвитку інших видів

діяльності.

Сьогодні основним мотивом для вибору людиною такого виду відпочинку є

кардинальна зміна обстановки, що дозволяє зняти стресові навантаження, які

накопилися протягом року в напружених міських умовах (схема 1).

Для успішного розвитку сільського зеленого туризму господарям

агросадиб і органам місцевого самоврядування необхідно звертати увагу

на такі етапи кругообігу фінансових ресурсів у сфері агротуристичних

послуг:

- підвищення якості туристських послуг необхідне для успішної

конкуренції на ринку туризму, якість забезпечує сталий інтерес туриста до його

діяльності;

реклама забезпечить чіткий і стабільний інформаційний туристський

потік на ринок, розповідь про той чи інший туристський продукт, який пропонується в агросадибі;

- після вдалої реклами почне спостерігатись активізація цікавості до туристського продукту, тоді і зростатиме попит на продукт і від туристів почнеться надходження коштів за отримані послуги;

- наступним етапом стане зростання добробуту селян та сільських

територій, на яких активно розвивається сільський зелений туризм [4].

Схема 1. Основні мотиви для вибору місця відпочинку.

Сільський туризм близький за своїми характеристиками до деяких різновидів

екологічного туризму. Розвиток туризму в сільській місцевості передбачає

поліпшення екологічної обстановки або створення так званого сприятливого

рекреаційного середовища, що в свою чергу, сприяє створенню екологічно

чистої продукції. Створення конкурентних переваг сільського туризму формує

певну економічну базу для загального зниження цін на внутрішньому

туристському ринку, що сприяє відродженню соціального туризму в країні.

Сільський туризм як вид індивідуального відпочинку задовольняє запити

різних груп середнього класу, припускаючи незалежність пересування,

індивідуальну організацію доступу та екскурсійної програми.

Потенціал

розвитку туризму в сільській місцевості в основному визначається двома

взаємодоповнюючими причинами: об'єктивної необхідності перерозподілу

туристських потоків з традиційних рекреаційних районів і змінами функцій

сільській місцевості в регіонах країни.

Отже, розвиток сільського туризму дозволить частково вирішити ряд проблем

сільської місцевості – створення додаткових робочих місць, поліпшення умов

життя на селі шляхом розвитку транспортної інфраструктури та сфери

обслуговування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Браславська О. В. Рекреаційна географія : навч. посіб. Вид. 2-ге, допов. і перероб. – Вінниця: ФОП Рогальська І. О., 2020. 324 с.
2. Язіна В. А. Сільський зелений туризм як основний інструмент створення успішного українського туристичного села / В. А. Язіна, В. О. Ткач, С. П. Кожушко // Причорноморські економічні студії. – 2018. – Вип. 29(2). – С. 37–41.
3. Коценко К. Ф. Сільський та екологічний туризм: сучасні тенденції та роль у підвищенні рівня соціально-економічного розвитку сільського населення України / К. Ф. Коценко, Л. В. Громоздова // Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. Серія : Економіка та менеджмент. – 2019. – № 18. – С. 22–30.

4. Гаврилко П. П. Сільський зелений туризм як фактор активізації

економічної діяльності сільського населення / П. П. Гаврилко,

А. В. Колодійчук, Ф. А. Важинський // Науковий вісник Ужгородського

університету. Серія : Економіка. – 2018. – Вип. 1. – С. 137–141.